

BLADVULLING.

F. van Mieris, in zijne *Histori der Nederlandsche vorsten*, deel III, blz. 126, 127, schrijft het volgende:

„A°. 1546. De keizer gaf het drossaardschap van Harlingen, in Vriesland, aan *Christoffel van Sternsee*, wiens dagverhaal, in den dienst van keizer Karel den Vijfden aangeteekend, ik dikwijlen gebruikt heb, omdat de schrijver van het dertigste tot het vijf en veertigste jaar dezer eeuw, bijna in alle ondernemingen van den keizer tegenwoordig, om zijne verdiensten, van des keizers lijftrawant tot aanzienlijke ampten gevorderd en zoo bemind was, dat de keizer en deszelfs broeder, de Roomsche koning, hem waardig keurden, om peters over zijnen zoon te zijn, gelijk de landvoogdes Maria over zijne dochter was, en Viglius van Zwichem, die vermaarde Vries, het dochtertje zelf onder den doop hief. Dit heb ik hier noodig geacht, als in het voorbijgaan, aan te voeren, om den zoo dikwijls aangehaalden schrijver geloof bij te zetten.”

Over Christoffel van Sternsee zie men van Halmael en Hetteema's *Stamboek van den Frieschen Adel*. Men noemt hem daar een Hoogduitsche kolonel, in dienst van Karel V. In 1553 werd hij grietman van Barradeel, en stierf 5 Februarij 1560. Zijn zoon Carel van Sternsee stierf den 14 Mei 1615, zonder kinderen, en maakte bij zijnen uitersten wil Ropta-state aan Bocke van Humalda, onder voorwaarde, dat hij zich van Sternsee schrijven zoude. De laatste afstammeling der Humalda's, J^r. Idzerd Æbinga

van Humalda, stierf 21 Februarij 1834. In zijne nagelaten penningverzameling zag ik, in 1844, het navolgende stuk, zekerlijk van Christoffel van Sternsee afkomstig: eene bijna ronde, gedreven, gouden plaat of *plaque*, ter grootte van eenen dukaton; het goud hier en daar gekleurd; op de vier oogen of hoeken vier edelgesteenten van verschillende kleuren. Het gedreven werk vertoonde een schuinsch liggende wereldbol met kruis, links was de dood, onder den bol de duivel, regs en boven op den bol eene vrouw. Daaronder stond met zwarte letters:

*Carolus V Sternsee ;
In te Domine speravi,*

dat is:

Karel V aan Sternsee,
In U, o Heere! heb ik gehoopt.

Het had het voorkomen van een sieraad, *plaque*, en bestemd te zijn, om op de borst gehecht te worden.

J. D.

Uit een oud kerkeboek van de Hervormde gemeente te Sint Anna-Parochie is onlangs met zekerheid gebleken, dat den 24 Junij 1634 aldaar Rembrand van Rhijn met Saskia van Ulenborgh gehuwd is. Zie *Friesche Volksalmanak* voor 1853, blz. 129, 130. De belangrijkheid der kerkeboeken is daardoor op nieuw gebleken. — Er is eene gaping in het leven van Gysbert Japiks, loopende over de jaren 1624 tot 1637, in welk tijdvak hij het ouderlijk huis te Bolsward heeft verlaten, elders gehuwd is en zich nedergezet heeft. Zie J. H. Halbertsma, *Hulde aan Gysbert Japiks*, II, blz. 293—294. Zoude een vlijtig nalezen en doorsnuffelen der kerkeboeken in Friesland, en vooral van die op de dorpen in de omstreken

van Bolsward, die leemte in het leven van een beroemd man niet kunnen aanvullen?

J. D.

In den aanvang der 16de eeuw deden Petrus Aenholt, prior te Woudsend, en Edo Rombes, van Sneek, eenen pelgrimstogt naar het Heilige Land. Dit blijkt uit een hoogst zeldzaam werkje, getiteld: *Descriptio Hierosolymitani itineris*, door Gerard Kuynretorff, van Kampen, Petrus Aenholt, prior te Wolsend, en Edo Rombes, van Sneek; gedrukt te Kampen, in 1520.

J. D.

Achter mijn exemplaar van het werk van Ubbo Emmius, *Rerum Frisicarum historia*, fol., Lugduni Batavorum 1616, is een handschrift gebonden, getiteld: *Vindiciae juris populi contra usurpationem iniquam comitis usque ad annum 1608, auctore Ubbone Emmio*. Het hoofd van de derde bladzijde geeft echter den titel iets anders op: *Pro vindictis justis etc.* Het handschrift, betrekking hebbende tot grieven van de Oost-Friezen tegen hunnen graaf, bestaat uit twee hoofddeelen. Het eerste deel beslaat 39 bladzz. en begint met deze woorden: „ Deut. c. 17, de rege, qui sit, ejusdem sanguis futurus etc.”, en eindigt met deze woorden: „ En rationes vindiciarum populi contra iniquam usurpationem Comitis. Scriptum 1591, primis diebus mensis Augusti. Lerae., Het andere deel heeft dit opschrift: *Plebi rusticae oportune nunc petendam, postulandamque onerum multorum levationem*, en beslaat 24 bladzz. Daarin wordt nog, blijkens de opschriften, betoogd: „ Justum et aequum esse, plebem

rusticam per Frisiam Orientalem oneribus, quibus plurimis hodie praeter rationem congravatur, levari," en: „ Quod libertatis hujus de qua agitur cis ultraque Amasim in populo Frisico quondam ratio idemque jus." — Dit geschrift schijnt weinig bekend te zijn.

J. D.

In het derde deel van *De vrije Fries* hebben wij (1844) eenen herdruk medegeedeeld van de *Verthoninghe der coninghen van Frieslandt*, te Franeker in 1617 gedrukt. Het afschrift van dit zeer zeldzaam tableau, de vader van de *Provinciale almanak van Friesland*, was genomen van het zeer geschonden exemplaar daarvan, te Franeker, op het stadhuis, voorhanden. Eene vergelijking met een volledig exemplaar, op de Koninklijke Boekerij te 's Gravenhage aanwezig, heeft ons later (1851) doen zien, dat de colom *regts* de aanvang en de colom *links* het begin bevat. De volgende aanvullingen en verbeteringen zijn daaruit nog genomen:

Achtcarspelen. Secr. Joannes Abeli Curlander (of Curiander).

Dantumadeel. Secr. Willem Hoytens.

Tyetercksteradeel. Secr. M. Abbe Attema.

Sevenwolden. Dorpen 93, lees: 98.

Lemsterland. Secr. Johannes Coumans.

Utingeradeel. Secr. Barte Tyaertsen.

Opsterland. Gr. Marten Fockens. Secr. Teye Saeckens.

Dorpen 12. Clooster 0.

Stellingwerff. Oosteynde. Gr. Marcus van Lycklama.

Secr. Lyckle Piers. Dorpen 10.

Stellingwerff. Westeynde. Dorpen 16, lees: 20.

Aurick.

Beroempt door de Jacht van wilde Dieren, ende 't Hoff van Oost-Frieslandt.

Esens.

Een Stedeken lieffelyck door de welgheleghenheyt, ende Weyden.

Jeveren.

Sterck van Bolwerck, hebbende een Slot. Is onder 't ghebiet van de Oldenburgen.

Vimodia.

Loopt van de Jada over de Eyder, door de uytgangen van de Weser en de Elve.

Staden.

Een Stadt aen den Elve gheleghen, aleer beroempt, vermits den tytel van een Graefschap.

Ateradorp.

Het Hoff van de Hartoch van Sassen, van Louwenburch ghenaeamt.

Woerden.

De woninghe ende 't Hoff van d' Eertsbisschop van Bremen.

Heida.

In 't midden van Dyetmarsen, hebbende de gestolte van een Buyschap.

Tonninghen.

Een Stadt aan den Eyder, vermaert door den Coophandel van Kees ende Coorn.

Gardinghen.

Na by Garde. Een oldt vryplaets, hebbende vette Weyden.

Husum.

Ryck door den Haven ende de Landbouwinghe. Is met de drie naestvoorgaende onder 't gebiet van den Hertoghe van Holsteyn.

J. D.